

ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

1938

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & Σ^{ΙΑ} Α. Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»
46 — ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ — 46
ΑΘΗΝΑΙ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Περὶ Ἀλῆ Πασᾶ

Ἀγαπητὴ «Νέα Ἑστία»,

Τόσο στὸ βιβλίον τοῦ κ. Ζώτου: «Ἡ δικαιοσύνη εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ», ὅσο καὶ στὴν κριτικὴ τῆς τελευταίας «Νέας Ἑστίας», μὲ κατάπληξη εἶδα ν' ἀναφέρεται πὼς οἱ πρῶτοι πού μίλησαν γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τῶν ἀπόψεων σχετικὰ μὲ τὴν δράση τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ εἶναι ὁ σεβαστὸς μου Μητροπολίτης Ἰωαννίνων Σπυρίδων, ὁ Παραμυθιάς Ἀθηναγόρας καὶ μερικοὶ ἄλλοι. Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν ἱστορικὴ παραγνώριση. Ὅσα ὁ κ. Ζώτος παραθέτει στὸν πρόλογο τοῦ βιβλίου του ἀπὸ τὰ «Ἡπειρωτικὰ Χρονικά», γράφτηκαν στὰ 1931, ἐνῶ ἐκεῖνος πού πρῶτος ἀνακίνησε τὸ ζήτημα καὶ τὸ τοποθέτησε ἀπάνω στὸ βῆθος τῆς ἀντικειμενικῆς ἐξετάσεως τῶν πηγῶν, ἰδίως τῶν ἀγγλικῶν, ὑπῆρξε ὁ ὑπογράφων τὶς γραμμὲς αὐτές, σὲ πολλὰ σημειώματα ἐφημερίδων καὶ κυρίως στὸ ἔργον του: «Τὰ Γιάννενα καὶ ἡ Νεοελληνικὴ Ἀναγέννηση» (1930, σελ. 1-12). Στὴ μελέτη μας αὐτὴ γιὰ πρώτη φορὰ ἡ δράση τοῦ Ἀλῆ ἐξετάζεται κάτω ἀπὸ τὸ πρίσμα νέων ἀπόψεων, τόσον «ὑπὲρ» ὅσο καὶ «κατὰ», βρασιζόμενων πάνω σὲ ἑκατοντάδες πηγῶν.

Με τιμὴ

ΦΑΝΗΣ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

Μερικὰ λάθη

Ἀγαπητὴ «Νέα Ἑστία»,

Με τὴν εὐκαιρίαν τῆς κριτικῆς τοῦ κ. Π. Λεκατσᾶ γιὰ τὴν ἐκδοσὶ τοῦ «Ἰωνος», θὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ διορθώσω ἀπὸ τὶς στήλες σας μερικὰ λάθη τοῦ βιβλίου μου — ἀπαρατήρητα ὡς τώρα, ἀνεπιθύμητα ὅμως.

α') Ἐνα τεχνικὸ λάθος: Οἱ παραπομπὲς στὰ βιβλία ἢ κεφάλαια τῶν ἀρχαίων κειμένων θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξισωθοῦν ὅλες μὲ τὴν ἴδιαν ἀρίθμηση. Οἱ διαφορετικὲς ἐκδόσεις καὶ τὰ βοηθήματα πού ἐχρησιμοποίησα, εἶχαν, φυσικὰ, κάθε ἓνα ἀρίθμηση ξεχωριστή. Π. χ., στὴ σελίδα 102, 3, γίνεται παραπομπὴ στὸν Πίνδαρον, στὸν 7 καὶ IX ὄλυμπ. Τὸ λάθος εἶναι φανερό.

β') Ἡ σημείωσις ὅτι σελίδα 104 θὰ πρέπει νὰ διαγραφῇ. Ἰαμβοὶ ἐδῶ δὲν εἶναι ἡ ἰαμβικὴ ποιησις, ὅπως θὰ ἔπρεπε κανονικὰ, ἀλλὰ ἡ δραματικὴ ποιησις, ἰδίως ἡ τραγωδία. Ἐτσι καὶ ὁ Apelt, Platons Dialoge (Die philosophische bibliothek, 172a) 1918, 128, σημ. 20.

γ') Ὁ γνωστὸς γραμματολόγος Schmid ἔγινε Smidt στὶς σελίδες 44, 45, 58.

Τὸν συνεργάτη σας κ. Π. Λεκατσᾶ θὰ παρακαλέσω θερμὰ νὰ ξαναδιαβάσῃ τὸ κείμενον 534β 6 καὶ τὴ μετάφρασι. Ἐλπίζω ὅτι θὰ ἰδῇ ἀμέσως πὼς δὲν ὑπάρχει κανένα λάθος. Εἶναι ἄλλωστε τόσο φανερό!

Ὅσο γιὰ τὸ ἔργον τοῦ Μωραΐτη, ὁ κ. Λεκατσᾶς ἔχει δίκιον: Τώρα, πού ξαναδιαβάω ὅσα ἔγραψα, τὰ βρίσκω ὑπερβολικὰ ὡς πρὸς τὸ ὕψος ὁμῶς μόνο. Ὅσα λέγονται ἐξακολουθῶ νὰ τὰ

νομίζω σωσιὰ. Ἴσως ὅμως θὰ ἔπρεπε νὰ διατυπωθοῦν ἔτσι ὅπως διευκρινίσθησαν, ὡς ἀπάντησις ἐνός ἀρθροῦ, πού εἶχε γραφῆ ὄχι γιὰ νὰ πῆ ὅσα εἶπε, ἀλλὰ γιὰ νὰ παραλείψῃ ὅσα παρέλειψε.

Φιλικώτατα δικός σας

Β. ΛΑΟΥΡΔΑΣ

Ναυτικὲς παροιμίαι

Κύριε Διευθυντὰ τῆς «Νέας Ἑστίας»,

Ἀφοῦ ἡ δ. Τ. Παπαχρονοπούλου ἐπιμένει στὴ συζήτηση γιὰ τὸ «σταύρωνε», ἐξάγοντας μάλιστα «ἐκ διαμέτρου» ἀντίθετο συμπέρασμα ἀπὸ τὰ ἀρκετὰ σαφῆ καὶ πειστικὰ—νομίζω—γραφόμενα τοῦ προηγούμενου σημειώματός μου, ἀναγκάζομαι νὰ δευτερολογήσω.

Σταυρώνω στὴ ναυτικὴ γλῶσσα δὲ σημαίνει «περνῶ τὴ γιορτὴ τοῦ Σταυροῦ», ἀλλὰ: ἀνοίγω τὰ πανιά (πού σὲ ὀρισμένα ἰστιοφόρα σχηματίζουν μὲ τὰ κατάρτια σταυρό). Κι' ὅταν λέν οἱ ναυτικοὶ μας σταύρωση, δὲν ἐννοοῦν οὔτε τοῦ Χριστοῦ τὴ σταύρωση, οὔτε τὴν ὑψωση τοῦ Σταυροῦ, οὔτε τὴ Σταυροπροσκύνηση, μὰ ἐννοοῦν τὰ πανιά τοῦ καραβιοῦ. Τὸ ἐξῆς δίστιχο τοῦ νησιοῦ μου ἔρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ μὲ τὸ παραπάνω τὴν ἐρμηνεία μου:

Γιὰ δὲς καιρὸ γι' ἀρμενισιά, μπουνάτσα γιὰ τρα-
[γούδια,
στὴ σταύρωσή μας τὴν πλωριάν ὁ Μὰς μὲ τὰ λου-
[λούδια.

Καὶ γιὰ ἓνα καράβι πού ἀποπλέει λέν: «Τὰ σταύρωσε (δηλ. σήκωσεν ἢ ἀνοίξε τὰ πανιά ὅλα) ἢ τὰ μισοσταύρωσε (δηλ. σήκωσε τὰ μισὰ πανιά) καὶ τράβηξε».

Πὼς τώρα αὐτὴ ἡ παροιμία μὲ τὴ δική μου τὴν ἐρμηνεία τοῦ «σταύρωνε» «ἀπομένει χωρὶς κανένα νόημα», ὅπως διατείνεται ἡ δ. Τ. Π., δὲν πολυκαταλαβαίνω, ὅπως δὲ βρίσκω ὀρθὴ τὴ γνώμη τῆς πῶς δὲν ἀποτελεῖ ἡ παροιμία παρὰ μιὰ διαταγὴ, πού μπορεῖ νὰ δώσῃ ὁ καπετάνιος. Ἡ παροιμία ὅμως δὲν ἀποτελεῖ διαταγὴ, μὰ συμβουλή, πού δὲν τὴ δίνει ὁ καπετάνιος τοῦ ἰστιοφόρου στοὺς ναῦτες του, παρὰ ἡ ναυτικὴ πείρα κ' ἡ λαϊκὴ σοφία στὸν κάθε ταξιδευτὴ καραβοκύρη, διαγράφοντάς του χρονικὸν ὄριο τῆς θαλασσινῆς του ἐργασίας.

Ἐρωτᾶ τελευταῖα ἡ δ. Τ. Π. γιατί ἀρνοῦμαι καὶ τὴν πιθανὴν ἐρμηνεία τοῦ Χρηστοβασίλη. Ὁ Χρηστοβασίλης ἐρμηνεύει: «κάνε τὸ σταυρὸ σου» (πού ὀλοφάνερο ἀπ' ὅσα εἶπαμε πὼς δὲν εἶναι καθόλου σωσιὰ) ἢ «βάλε τὰ πανιά σου σταυρωτά» μὰ σταυρωτά δὲ μπαίνουν παρὰ ὀρισμένων καραβιῶν τὰ πανιά, κι' ὄχι ὅλων. Σταυρώνω θάλεγα στὴν ἀρχὴ ἐννοώντας: σηκώνω ἢ ἀνοίγω τὰ πανιά ἐκείνων τῶν πλοίων πού ἔχουν σταύρωση κ' ὕστερα ἐπεκράτησε νὰ γίνεται χρῆσις τοῦ ὄρου στὸ ἀνοιγμα κάθε εἶδους ἰστιῶν.

Με πολλὴν ἐκτίμησι

ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ